

**ПРИМЕРЕН ТЕСТ ЗА IV КЛАС
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА**
учебна 2012/2013 година

Слушай внимателно текста и го запиши под диктовка.

ДИКТОВКА

Палавничето подскочи и хукна към дома на Мецан. Пътеката се провираше между дървета и папрати. Лиско се чувстваше лек и радостен и както винаги в такива случаи, неусетно запя. Откъде бликаха тези негови песни, как му хрумваха, самият Лиско не можеше да си обясни.

Борис Априлов

Прочети внимателно текста.

Слонът обитава гористата савана (обширно пространство в субекваториалния пояс, покрито с тревиста растителност, с рядко срещащи се дървета и храсти). Днес действителният брой на африканските слонове е 300 000 животни. Шампион, гигант сред сухоземните животни, тялото му е дълго 7,50 м (включително с хобота), а височината му е 3,30 м. Теглото на мъжките слонове достига 7 тона, а при женските – 4 тона. Когато атакува, този колос препуска с 30 – 40 км в час. Притежава само четири зъба, но те са огромни. Всеки един от кътниците е дълъг 30 см, широк е 7 см и тежи няколко килограма. Двата най-дълги силно развити и стърчащи извън устата му зъби, **бивни**, измерени досега, са с дължина 3,33 м, а най-тежките са 101,7 кг.

Хоботът на слона е много подвижен орган, снабден с два израства, действащи като две части на щипка. С него животното улавя клонки, пие вода, пръска пясък по тялото си. Краката на слона са като истински колони. Завършват с нещо като копитца, чийто брой е променлив.

Продължителността на живота му е като при човека. Най-възрастните достигат 80 – 85 години. Женските и мъжките животни живеят на отделни стада. Водач на женското стадо е най-старата слоница. До 12-годишна възраст малките слончета следват майките си. Мъжките стада са по-малобройни. Младите слонове се бият помежду си, като първо клатят глава, после се бутат и удрят главата на противника си с хобота.

Слонът има добър апетит. Всеки ден са му необходими от 150 до 400 кг растителна храна. Погъща дневно и десетки литри вода. С бивните си слонът бели корите на дърветата и от тях извлича лечебни вещества. С хобота къса трева, листа, клонки, а плодове си сваля, като клати стволовете на дърветата.

Слонът започва да се размножава на десетгодишна възраст. Женската ражда по едно слонче на четири години. Покрито с черни косми, то тежи от 120 кг до 130 кг, високо е до 1 м. Майката го кърми 2 – 3 години, то бозае с устата си. Единствените хищници, които биха могли да убият слончето, са лъвове и хиени. От тях майката слоница го пази решително. Като истинска майка никога не губи малкото от погледа си, силно го обича. Когато малкото е в беда, всички женски слонове от стадото са готови да помогнат. Цялото стадо се движи със скоростта на движение на малките.

Слоновете общуват помежду си дори когато са се пръснали да пасат на обширна територия (до 10 км). Поддържат връзка с инфразвуци (звуци, които не могат да бъдат чути от хората), а когато са близо един до друг, издават характерен рев.

От интернет

Както използваш текста, отговори на въпросите:

1. Текстът описва какъв е слонът. Посочи два факта в подкрепа на това, че той е огромно животно.

.....
.....

2. Слонът прилича на човека по това:

- A) с какво се храни
- B) как общува
- C) колко живее

3. Какви са помежду си думите от текста *колос и гигант*?

- A) близки по значение
- B) противоположни по значение
- C) сродни думи

4. В текста е описано за какво служи хоботът. Запиши три неща, които слонът може да прави с него.

.....
.....
.....

5. Кои са врагове на малкото слонче?

- A) тигри и вълци
- B) лъвове и хиени
- C) носорози и хипопотами

6. Посочи една причина от текста, която описва майката слоница като *грижовна*.

.....
.....

7. Как общуват слоновете помежду си?

- A) размахват хоботи
- B) вдигат крак
- C) издават инфразвуци

8. Подчертай едно просто изречение от оцветения абзац на текста.

9. Запиши един глагол от оцветения абзац на текста.

.....

10. От оцветения абзац в текста избери и запиши едно съществително име заедно с прилагателното име, което се съгласува с него по род и число.

.....

11. Превърни изречението *Слонът има добър апетит* във въпросително или във възклицателно изречение.

.....

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

<i>№</i>	<i>Критерии за оценка при диктовката</i>	<i>Брой точки за правилен отговор</i>
1.	Правопис на звучните съгласни пред беззвучни съгласни подскочи, в такива, се чувстваше	1 т.
2.	Условен правопис дома	1 т.
3.	Правопис на буква я (след съгласни) запя, обясни, самият	1 т.
4.	Правопис на гласните в неударена сричка (редукция на гласните в неударена сричка) неусетно, пътека, дървета, откъде	1 т.
5.	Правопис на думи с ѹ/и случаи	1 т.
6.	Правопис на съществителни собствени имена (главна буква) Мецан, Лиско	1 т.

Бележки:

- Всяка грешка в диктовката се отчита еднократно.
- Правилен отговор се отчита, ако не е допусната грешка по съответния критерий.
- Максималният брой точки от диктовката е 6 точки.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценка на задача № 1 със свободен отговор</i>	<i>Брой точки за правилен отговор</i>
1.	За посочен 1 факт	1 т.
2.	За посочени 2 факта	2 т.
3.	За нерешена задача или за неадекватен отговор	0 т.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценка на задача № 4 със свободен отговор</i>	<i>Брой точки за правилен отговор</i>
1.	За посочен 1 аргумент	1 т.
2.	За посочени 2 аргумента	2 т.
3.	За посочени 3 аргумента	3 т.
4.	За нерешена задача или за неадекватен отговор	0 т.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценка на задачите със свободен отговор - № 6, № 8, № 9, № 10, № 11</i>	<i>Брой точки за правилен отговор</i>
1.	За правилно изпълнение	1 т.
2.	За неправилно решена или за нерешена задача	0 т.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценка на задачите с избираем отговор - № 2, № 3, № 5, № 7</i>	<i>Брой точки за правилен отговор</i>
1.	За верен отговор	1 т.
2.	За неверен отговор	0 т.

Максимален брой точки от теста – 20 т.